

Životopis Marta Vančurová

Marta Vančurová, rozená Černá, se narodila 12. srpna 1952 v Praze. Její rodiče se do sebe zamilovali na koncertě a moll Johanna Sebastiana Bacha. Hudba ovlivňovala celý její život. Martino dětství bylo radostné a šťastné. I když rodiče měli zkušenost s politickým režimem, své tři dcery se snažili od toho uchránit.

Když bylo Martě 16 let, přijela vojska Varšavské smlouvy. Se svou kamarádkou seděly v ten srpnový den na svém oblíbeném třisetletém buku a po noci plné hukotu letadel se náhle na protější kopci objevily na úrovni koruny buku hlavně tanků. O mnoho let později tuto událost popisovala své vnučce Adě a ta ji zaznamenala v komiksu.

Utuzení politického režimu pro ni bylo velkým zklamáním. Při hledání smyslu života jej našla v jedné z tehdy zakázaných církví, což stát viděl jako protizákonné. Pro členství v sektě „Principiální lidé“ ji stát začal pronásledovat. Marta byla odvezena do vyšetřovací vazby v Hradci Králové, kde ji drželi 48 hodin bez vody a jídla. První proces skončil u soudu v srpnu 1974, kdy spolu s dalšími třemi členy byla obviněna z toho, že od roku 1971 do září 1973 „na různých místech v Praze a jinde vyvíjeli náboženskou a organizační činnost.“ Díky tomu, že na radu rodičů, kteří měli zkušenosti z výsledků v 50. letech, vypovídala: „Nevím, neznám, nepamatuju se...“, dostala nakonec podmínku, i když jí podle návrhu obžaloby hrozilo šest měsíců nepodmíněně. Lidé souzeni mimo Prahu dostali půl roku vězení.

Martě nebylo dovoleno studovat na vysoké škole a nemohla získat téměř žádné zaměstnání, celý život toužila po práci s dětmi. V této době přišli o práci i její rodiče – nesouhlasili na prověrkách se vstupem ruských vojsk a jejich dočasným pobytem - a živili se překlady cizojazyčných technických textů. Jiná práce jim nebyla umožněna, i když znali několik světových jazyků.

Vyšetřující důstojník StB se rozhodl vytvořit druhý případ, aby mohl členy církve označit za recidivisty, což by mu přineslo kariérní postup. V té době měla Marta konečně práci, která ji bavila, protože se mohla věnovat dětem. Pracovala jako noční vychovatelka v Dětském domově v Horních Počernicích a dokončovala kurz vychovatelství na střední pedagogické škole. V době, kdy se Marta rozhodla se svým manželem založit rodinu, vrcholilo vyšetřování druhé kauzy. Naštěstí nikdy nebyly nalezeny materiály ukrývané ve dvojitém květináči, ve kterých byly mimo jiné protikomunistické texty, protože jinak by Marta a její přátelé byli souzeni za rozvracení republiky a ne pouze za maření státního dozoru nad církvemi.

Druhý soud proběhl v roce 1980, rozsudek si Marta vyslechla se svým prvorozeným synem. Dostala podmínku. Mladá rodina se přestěhovala na samotu u Rychnova na Kněžnou, ale i zde manželům Vančurovým bylo znemožňováno najít řádné zaměstnání a začít normálně žít. Marta se nikde neprojevovala, nechodila s přáteli na veřejná místa, aby k nim, k sobě i k rodině nepřivedla pozornost StB. Tady Martu zastihly události listopadu 1989.

Marta mohla začít normálně cestovat a pracovat. Touha věci změnit ji stále pronásledovala. Založila proto jednu z prvních soukromých bezbariérových škol ve Vamberku, která funguje dodnes. Doufala, že příklad jedné školy změní přístup k dětem ve školství. Tři roky žila s manželem ve Washingtonu a poté začala pracovat ve Vzdělávacím centru Židovského muzea

v Praze. Půjde něco změnit z tohoto místa? Narodil se tak projekt Zmizelí sousedé, který získal mnoho mezinárodních ocenění a procestoval celý svět. Projekt je zmapován na webu www.pocta-obetem.cz. O příběhu rodiny, která odmítla za 2. světové války nastoupit do transportu a přežila ukrývaná i s malými dětmi, se jí podařilo natočit oceňovaný animovaný film Nenastoupili, který bude využit pro vzdělávání na prvním stupni ČT Edu - <http://www.muzeumvkrabicce.cz/aktuality/191205-nenastoupili.html>. Podílela se na vzniku projektu o 50. letech Stopy totality - www.stopytotality.org.

I přes to těžké je Marta neustále optimistická, plná radosti, raduje se z vnoučat, doma hraje na hudební nástroje, zpívají a neztrácí nikdy naději.